

WOJCIECH NAGEL

Wiek emerytalny Polaków wobec wyzwań demograficznych: potrzeba debaty publicznej

W dniu 27 października 2009 r., w siedzibie BCC odbyła się konferencja zatytułowana: „Wiek emerytalny w Polsce – od kiedy będziemy dłużej pracować?”

Udział w konferencji wzięli przedstawiciele rządu, w tym minister pracy Jolanta Fedak, podsekretarz stanu Marek Bucior oraz prezesi ZUS – Z. Derdziuk i KRUS – H. Smolarz. Panelistami – poza minister J. Fedak byli prof. Irena Jędrzejczyk, prof. Tadeusz Szumlicz oraz dr Wojciech Nagel – moderator konferencji.

Przebieg konferencji ujawnił różne podejścia do przedstawionego problemu, zwłaszcza, iż wstępna wypowiedź minister Fedak – o szkodliwości prowadzenia obecnie debaty nt. podniesienia wieku emerytalnego w Polsce – podniosła temperaturę konferencyjnej dyskusji.

Prof. Tadeusz Szumlicz przedstawił referat „Problem wieku emerytalnego w kontynuowaniu reformy emerytalnej w Polsce”. Zarysował w nim trzy zakresy rozważań: zrównanie, następnie – podwyższenie wieku emerytalnego oraz dynamiczne ujęcie przeciętnego trwania życia. Omówiona została także charakterystyka ryzyka starości. Profesor Szumlicz zaprezentował inspirujące rozważania na temat uzależnienia prawa do emerytury od wielkości zgromadzonych uprawnień w poszczególnych segmentach systemu emerytalnego. Uprawnienia te są lokowane w części repartycyjnej, kapitałowej, a prawo do emerytury powinno być prawdopodobnie zależne także od oszczędności dodatkowych.

Prof. Irena Jędrzejczyk zaprezentowała referat „Wiek emerytalny a zasada równości praw obywatelskich”. Przedstawiła w nim dylematy dalszego reformowania systemu emerytalnego. Charakteryzując ubezpieczenia pracownicze i społeczne rolników, prelegentka postawiła tezę o nieefektywności i niesprawiedliwości ich funkcjonowania. Kolejne, interesujące rozważania dotyczyły charakteru ubezpieczeń społecznych: społeczne czy państwowe? Zdaniem prof. Jędrzejczyk zmiany wieku emerytalnego mogą nastąpić po 2020 roku w kontekście zmian na rynku pracy oraz w ochronie zdrowia oraz poprawie opieki na ludźmi starszymi.

Referat dr. Wojciecha Nagela skoncentrował się na analizie porównawczej zmian wieku emerytalnego w krajach europejskich. Podane zostały przykłady ewolucyjnego podejścia do problemu oraz etapowego rozłożenia operacji podwyższania wieku emerytalnego. Prelegent przedstawił dwuetapową koncepcję podwyższania i zrównania wieku emerytalnego, z horyzontem czasowym sięgającym 2028 roku.

Po wystąpieniach prelegentów wywiązała się ożywiona, miejscami kontrowersyjna dyskusja. Odniesiono się w niej zarówno do wypowiedzi minister Fedak, jak też referatów merytorycznych. W zgodnej opinii dyskutantów problem podwyższenia wieku emerytalnego powinien stać się elementem debaty publicznej.